

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 kor.
Négy évre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Négy évre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Négy évre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 165. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 július 22.

Repülőgép közlekedés az országban.

Nagyvárad lesz az egyik központi állomás.

Napokkal ezelőtt megjelent a lapokban, hogy magán vállalat útján érdekes és új tervet akarnak megvalósítani. Léghajó, illetve repülőgép járatokat akarnak indítani Bécs-Budapest és a nagyobb magyar városok között, valamint a magyar vidéki városok egymás közötti forgalmában. A légi-járatokat levél, csomag, sőt személyszállításra akarják berendezni.

Hogy a terv komoly, azt igazolja az a körülmény, hogy a társaságot a fővárosi Magyar Bank és az Oesterreichische Lloyd Actien Gesellschaft támogatja.

Tegnap Graetz Pál budapesti mérnök a társaság nevében beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kifejti, hogy már ez évi szeptember hónapjában Bécs-Budapest, valamint a magyar városok között légi-járatokat indítanak s abban Nagyvárad lenne az egyik főállomás.

A beadványban ki van fejtve a vállalat célja és jelentősége. A nagyváradai főállomás révén négy irányban jutna összeköttetésbe Nagyvárad az egész országgal és pedig budapesti irányban Budapesttel, Béccsel és Ausztriával, valamint az ország nyugati részével; kolozsvári irányban Erdély nagyobb városaival; debreceni irányban Debrecennel és az ország északi városaival és végül Aradon át a délvidék nagyobb városaival.

A beadványban a repülőgép kikötő céljaira megfelelő területet kér a vállalat a várostól és pedig 500-800 méter hosszú és 300-500 méter széles térséget, amely egyenes, sík és száraz, nem vizenyős; azonkívül

el van látva vízvezetékekkel és csatornával és jó ut közelében van, valamint nincs messze a várostól.

Anyagi hozzájárulást, legalább egyelőre, nem kér a vállalat a várostól s a szükséges épületeket is a sajátjából emeli a vállalat.

A beadványhoz térkép van mellékelve, amelybe be van rajzolva az egész ország nagyobb városait felölelő légi-forgalom hálózata, amely feltünteti, hogy mely városokban lesznek a repülő állomások s az egyes városok melyik városból kapják az egyenes összeköttetést. Így Nagyváradnak Budapest-Szolnokkal, Debreczennel, Kolozsvárral és Araddal lenne egyenes összeköttetése.

Nagyváradnak a repülőállomás céljaira alkalmas területe van és pedig a Bónó-kuti nagy gyakorlótér, amelyre az aviatikusok akként nyilatkoztak, hogy minden tekintetben kiválóan alkalmas repülő verseny céljaira, tehát repülőállomásnak még inkább megfelel. Csatornázása és vízvezetése ugyan nincs, de közel van és jóút mellett fekszik. Mivel azonban jelenleg katonai gyakorlótérül szolgál, feltétlenül meg kell egyezni a katonai hatósággal.

A dolog nagyfontosságú nemcsak közgazdasági, de különösen kereskedelmi szempontból.

Ez idő szerint még sehol sincs a technika vívmánya a közélet céljaira ilyen módon kihasználva s Magyarország lesz az uttörő ebben a nagy és hatalmas munkában, amelyről nem is oly régen legfeljebb álmodni mertünk.

Mindenütt megtörik az angol-francia offenzíva.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól) A Berliner Tageblatt jelenti a német főhadiszállásról:

Amentieves és Neuve Chapelle vonal középpontján az angolok erős rohammal elhagyták árkaikat, hogy elfoglalhassák a Fromelles előtti állást. Az egész fronton örökös csapataink könnyűszerrel visszaverték őket.

A Somménél a leghevesebb erővel folyik a küzdelem. Az angolok Longuevált szintén erősen támadnak. Óriási tömegeik dacára csak pillanatnyi sikert érnek el.

A franciák hasonló eredménytelenséggel támadnak Estrées és Soyecourt között, ahol két sikertelen roham után végre kézítésre került a sor, amely az ellenségre nézve eredménytelenül végződött.

Berleux ellen is óriási erővel támadnak. A foureauxi erdőnél az ellenség rendkívüli erőket állított harcba. 40 kilométeres frontszakaszon állandó volt a legerősebb tüzéségi tűz és a gyalogsági küzdelem. Olyanok ezek, amilyenre csak a Verdun körüli harcok szolgáltatnak példát. A németek vonalaikat mindenütt szívósan tartják.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

!! Nagy nyári occasió keretében !!

Legujabb ruhaselymek, Grenadinok, Epongeok, Batisztok, Cartonok és Zephírek. Gyönyörű Blousok, kor. 9-50, 12-50, 16-50 és feljebb. Divatos gallérok és Rüsök, napernyők, keztyük, harisnyák, tricok és soknik. Vászón és szalma kalapok. Fehérneműek, ing, gallér, kézelők, nyakkendők. Ridicülök. Szőnyegek és függönyök kerülnek legolcsóbban eladásra!

Andrássy, Bismarck és Crispi.

Dr. Fraknói Vilmos püspök
cikke
a Deutsche Rundschau-ban.

Dr. Fraknói Vilmos e. püspök, szentjobbí apát, a nagyváradi káptalan illusztris tagja rendkívül érdekes cikkben ismerteti azokat az eseményeket és motívumokat, a melyeket a Crispi hagyatékában talált följegyzések alapján állított egybe s amelyekből megállapítható, hogyan közeledett Crispi, Olaszország 1877-iki képviselőházi elnöke előbb Bismarckhoz, majd Andrássyhoz, a mely közeledésből aztán a hármasszövetség megszületett. A cikk a Deutsche Rundschau-ban jelent meg s a következő igen értekes tényeket szövegezi le:

Olaszországot 1877-ben három ok készítette arra, hogy a sedani győzelem prestigeével s belső egységével hatalmas Németország barátságát keresse. Az első ezek közül az a Rómában elterjedt hír volt, hogy Franciaországban „reakciós és ultramontán” monarchista többség kerül uralomra, amely Ausztria és Magyarországgal összefogva az Egyházi Állam visszaállítását akarja megkísérelni, a második, hogy a monarchia Oroszország beleegyezésével birtokába veszi Bosznia és Hercegovinát s keresztülhúzza Olaszország balkáni terveit, a harmadik pedig az a vágy volt, hogy az olasz hadsereg az 1859-ben és 1866-ban szenvedett csorbát kihasználva valamely győztes hadjáratban mutassa be erejét s szerezzék meg Európa nagyrabecsülését.

Francesco Crispi fejében született meg a zseniális gondolat, hogy Olaszország Németországgal lépjen szoros szövetségbe.

Viktor Emánuel király és Depretis miniszterelnök kellő megértést tanúsítottak e terv iránt s megbízták Crispi-t, aki akkor a képviselőház elnöke volt, hogy lépjen Bismarckkal összeköttetésbe. Szeptember 17-én fogadta a kancellár az olasz államférfiut Gasteinban. Crispi kérdése ez volt:

Hajlandó e Németország szövetségbe lépni Olaszországgal arra az esetre, ha ezt Franciaország vagy a monarchia megtámadja?

Bismarck ugyanolyan nyíltsággal válaszolt. A francia háború esetére megígérte Németország segítségét, Ausztria és Magyarországra vonatkozólag azonban hangsúlyozta, hogy Németország nem vállalhat olyan kötelezettséget, amely a monarchia ellen irányulna.

Crispi okoskodása igen ékesszólóan beszél az olasz megbízott monarchiaellenes érzelmeiről.

Először azt igyekezett bebizonyítani Crispi, hogy Ausztria és Magyarország nem feledheti el a porosz háborút s nem nézhet jó szemmel Németország új uralkodójára, majd mikor a kancellár kijelentette, hogy nem kételkedik a monarchia őszinte baráti érzelmeiben, azzal állott elő, hogy a német birodalomnak még jogos területi aspirációi is lehetnek Ausztriában, amint — fűzte tovább ezt a gondolatot — Olaszországnak is vannak s ha már Németország nem megy bele egy, a monarchia ellen irányuló meg egyezésbe, legalább annyit tegyen meg, hogy bírja rá Bécsre az olasznyelvű provinciák önkéntes átengedésére.

Íme: milyen régi a dal, mely 1914-15-ben, a világháború ágyuinak kísérete mellett újra fölhangzott az akkor már szövetséges Itália ajkán.

1877-ben azt mondja Crispi, hogy Bosznia és Hercegovina okkupálását Olaszország nem tűrheti szóltanul, Crispi már akkor is határkiigazítást követelt s mikor

erről a kancellár hallani sem akart, macchiavellisztikus hajlékonysággal nemcsak hogy kikapcsolta azt, hogy a tárgyalások egyik alapja egy francia támadás lehetősége volt, hanem ellenkezőleg, olyan prozopoiót tett, hogy Németország egyezzen meg Franciaországgal s így oldják meg az általános lefegyverzés kérdését. Hátsógondolata az volt itt Crispinek, hogy a monarchiától eltávolított s az új alakulás obligóját vállalt Németország azután legyen segítségére irredenta ábrándjainak megvalósításában. Bismarck ezt a gondolatot is elutasította s egy hét múlva, amikor már Andrássyval történt összejövetele után, Berlinben újra fogadta Crispi-t, az olasz államférfiut egyenesen, magyar külügyminiszterhez küldte.

— Menjen Andrássyhoz — mondotta Crispinek — jó barátokra talál benne s biztos vagyok, hogy meg fogják érteni egymást.

A kancellár szeméi előtt ekkor nyílt meg a háromszövetség történelmi perspektívája.

Crispi elfogadta a tanácsot és miután Berlinbe azért jött, hogy a monarchia ellen szövetsézzék, most nem habozott Bécst menni, hogy egyezséget kössön Magyarországgal és Ausztriával.

Andrássy és Crispi találkozója október 20-án történt Budapesten. Az olasz államférfiut újra a határkiigazítás eszméjével állott elő, mire Andrássy így válaszolt:

— Grammatikával nem lehet politikát csinálni!

Az érvek sulya alatt Crispi elismerte, hogy ha csak a nyelvkérdést tartja szem előtt Olaszország, úgy nagyon sok hatalommal konfliktusba keveredhetik, sőt azt is kijelentette, hogy nevétséges vád az, mintha az olaszok Fiumét maguknak követelnék. Ma is nagyon aktuálisak azok a szavai, melyeket erre vonatkozólag mondott:

— Mit kezdenék vele? (Fiumével) A kikötő ott van, hogy az árukitöltést ellássa; de annak kell a kikötő urának lennie, aki azokat a vidékeket is bírja, melyek az árukat szolgáltatják.

Olaszország irredenta politikusai ezt a bölcs és igaz megállapítást ma is megszivlelhetnék...

Fraknói püspök három pontba foglalja azokat a tanulságokat, melyeket Bismarcknál és Andrássynál tett látogatásaiból le kellett vonnia. Ezek:

1. Hogy a monarchiát Olaszország ellenzése Bosznia és Hercegovina megszerzésétől nem fogja visszatartani.

2. Hogy Németország még egy Franciaország ellen irányuló olasz szövetségért cserében sem hajlandó Ausztria és Magyarországtól Olaszország javára engedményeket kicsikarni.

3. Hogy Olaszország a monarchiától ennek semmiféle területi hódításáért kompenzációkat nem kaphat, legkevésbé pedig a monarchia testéből.

Ezek a tanulságok azonban hiába győzték meg Crispi-t, utódai nem okultak belőlük s a világháborút használták föl, hogy a régi terveket új életre keltsék. Olaszország katonai hatalmát az entente segítségével elég erősen látták céljaik elérésére; ha tévedtek, — aminthogy az események ezt bizonyítják — a következményekért ők a felelősek!

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanocezy-palota.

A liszt és korpa maximális ára.

A hivatalos lap legutóbbi száma hozza a miniszteri rendeletet, a mely a liszt és a korpa árát szabályozza. Megállapította a miniszterelnök a buza- és a rozsliszt, valamint a buza-, roz- és árpakor-páért követelhető legmagasabb árat. A rendeletileg megállapított árak július hó 22-én lépnek érvénybe. A buzalisztok árai métermázsanként a következők Biharmegyében és Nagyváradon: Finom tézstaliszt és dara 90.50 K, főzöliszt 59.50 K, kenyérliszt 41.47 K. Rozsliszt 45.24 K. A korpa ára mindenütt 35 korona. A rendelet áthágói 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetnek.

Milyen lesz a lisztünk?

A liszt előállítását a következő miniszteri rendelet szabályozza:

A 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 75 kg.-os súlymennyiségű búzát az egynemű korpa és hulladék elvonása után (annak figyelembevételével, hogy takarmánylisztet előállítani tilos) 80 százalékra kell kiörölni és ebből legfeljebb a következő háromfajta lisztet szabad és pedig a Haditermény részvénytársaság által meghatározott minőségben (típus) előállítani:

1. finom lisztet, azaz a régi típusu nullás liszt minőségének megfelelő tézstalisztet a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának legfeljebb tizenöt százaléka erejéig, amely lisztmennyiségbe beszámítandó a malm által esetleg előállított dara is.

2. főzölisztet, amely nem durvább a régi típusu 2. számmal jelzett lisztnél, a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának további husz százaléka erejéig;

3. egyfajta kenyérlisztet oly mennyiségben, hogy az 1., 2. és 3. pontban megjelölt liszt-fajták együttesen a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 80 százalékát adják.

A rozsból, a melynek minőségi sulya 71 kg. az egynemű korpa és hulladék elvonása után, a megörölt mennyiség 82 százalékának megfelelő egységes minőségű lisztet kell előállítani.

Az ellenőrzésre vonatkozólag érvényben maradnak az eddigi rendelkezések.

Vámörölt malmok a nem pénzben fizetett vámot az őrlésre hozott gabonaművekből csak természetben, nem pedig liszt alakjában vehetik ki. A vámul szedett gabonából a háziszükségletet meghaladó mennyiséget a Haditermény részvénytársaságnak kell eladni.

A katonai igazgatás részére szóló lisztörlésekre az új rendelet nem alkalmazható.

A ki a rendelet ellen vét, hat hónapig terjedhető elzárással, 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal, a készlet elkobzásával stb. büntethető.

A rendelet a mai napon hatályba lép.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toalette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hüsit! Szagtalant. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Az angolok nagy támadását megtörték a németek.

Berlin, július 21. A nagyfőhadiszá-
llás jelenté:

Nyugati hadszíntér.

Az angoloknak Trommeles vidékén július hó 19 én lezajlott tegnap jelentett támadását, amint kiderült 2 erős hadosztály intézte. Az a vitéz bajor hadosztály, amelynek egyik arcvonalát érte a támadás, állásai előtt több mint 2000 hullát számlált meg és eddig 481 foglyot, köztük 10 tisztet, valamint 16 géppuskát szállított be. Az ellenség tegnap amint azt láttuk, a Somme mindkét partján döntő erejű csapást skart rájuk mérni, amely azoaban meggyúsult. A támadásokat igen erős előkészítés után közel 40 km.-nyi arcvonalon a Boisierestől délre eső vidéktől a Vermond Auvillertől nyugatra fekvő vidékig számos hullámban intézték, több mint 17 hadosztály több mint 200.000 emberrel vett részt benne.

Sovány eredménye mindössze annyi volt, hogy egy német hadosztály első vonalát mintegy 3 kilométer szélességben Hasdecourtól délre a legelső árokból a 800 méternyire mögöttes húzóárkba szorították és hogy az ellenséges osztagok a Vermond—Auvillertől északnyugatra kiszögellő erdőskébe benyomultak. Az összes többi arcvonalon az ellenség bős rohamai rendkívüli veszteségei mellett megtörték csapataink halálmegvető kötelességtudásán.

Az angol lovasságnak lövészárkharban meglepő módon lóháton történt harcbevétele ezen természetesen mit sem változtathatott. Eddig 17 tisztet és kerekcszámban 1200 főnyi legénységet fogtunk el. A többi arcvonalon különösebb jelentőségű esemény nem történt.

A tüzéségi és áknavető tevékenység a Labassei csatornától délre és Lensből északnyugatra, valamint az Argon—Vendresse—Aisney területől északra kis francia osztagok eredménytelen robbantás után előnyomultak, de visszavertük őket. A robbantási töltésért megszálltuk. Egy légi harcban lelőtt ellenséges repülőgépet szétroncsolva Boisierestől délre, egy másik Bapaumetől északkeletre jutott kezünkre.

Orosz támadások sikertelensége.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadszoportja. Rigától délkeletre az ellenség csak gyengébb támadói kísérlettel volt képes próbálkozni, melyet csirájában elfojtottunk. Az oroszoknak azt a törekvését, hogy Friedrichstadi mindkét oldalán a Dünán átkeljenek, megakadályoztuk. Dvetentől északra egy kisebb osztag elérte a nyugati partot. A Smorgontól északra előretolt tábori őrsök tulnyomó ellenség támadásai elől kitértek.

Lipót bajor herceg hadszoportja. Miután Verben és Korsov között az oroszok támadásait megállítottuk, a Verben felé kiszögellő iveket a várható átkaroló támadások alól visszavontuk.

Bothmer gróf tábornagy hadszoportja. Kisemből előtéri osztagtól eltekintve nem volt esemény.

Balkáni hadszíntér.

Semmi ujság.

Hazudnak az antant jelentések

Angol francia részről nagyon áttetsző célzattal a legképtelenebb meséket igyekeznek terjeszteni a németeknek a Somme területén szenvedett vereségeiről. Így pl. Apolláhuból szikratáviratozzák világgá, hogy egy talált irományból kitetszőleg a 119 tartalék-ezred 1100 főnyi zászlóalja létszámából

960 ot elvesztett. ugyanannak az ezrednek másik két zászlóalja pedig tényleges létszámának több mint felét veszítette el. Az ilyen híresztelések jellemzésére és az ezred saját hazájának megnyugtatására megjegyezzük, hogy az ezred összes seregei az utolsó hetekben egész tegnapig szerencsére csak valamivel több mint 500 főre, tehát az angolok adatainak negyedére rugnak, ami mindenestre szintén sajnálatos. (Legfelsőbb hadvezetőség)

Sikereink a Prislop nyereg vidékén.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 21. (Hivatalos.) Bukovinában a Kapul magaslaton az oroszok újabb előtöréseit vertük vissza. A Prislop nyeregtől északra fekvő magaslatokat megtisztítottuk. Tartaróvnál a harcok folynak.

Jamnánál Delatyntól délnyugatra az oroszok több támadása omlott össze. A Lipa torkolat szögében az ellenség több napon át tartott tüzéségi előkészítés után támadott. A Verbenen túl feltartóztattuk az előtörést, azonban újabb fenyegető átkarolás elől, kiugró állásunkat Berresteszkó vidékére vontuk vissza. Odább északra nincs változás.

Nagy veszteséggel támad az olasz.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 21. (Hivatalos.) Borcolatól keletre eső hadállásaink állandóan nehéz tűz alatt állnak. Nagy olasz haderőt, amely ezen a szakaszon a köd leple alatt megközelítette harc-vonalunkat nagy veszteségeikkel vertük vissza. A Fleimstal arcvonalon az olasz tüzéség tüzelését szembevető módon fokozza. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 21. (Hivatalos.) Újabb esemény nem történt. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Szaszanov megőrült.

Az orosz külügyminiszter szanatoriumban

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Szaszanov orosz külügyminiszter megőrült.

A miniszter az orosz főhadiszálláson tartott legutóbbi tanácskozáson még igen friss kedélyű volt, most pedig teljesen munkaképtelen. Orvosai tanácsára sürgősen szanatoriumba vitték.

Pétervárott komolyan aggódnak, hogy nem fog visszatérni hivatalába.

Az orosz koronatanács a tömegtámadás mellett.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Az orosz korona-tanács Bruszilov előterjesztését teljes egészében elfogadta. Az eddigi eljárást mindenben a leghelyesebbnek tartja. Teljesen az eddigi taktika folytatása mellett döntöttek. Bár az óriási veszteségeket sajnálják, de ezt a tömeg támadások hatásával vezetett offenzíva megköveteli.

Tíz millió bomba három hét alatt.

Genf, július 21. Egy angol tüzértiszt elmondta a Journal haditudósítójának, hogy a szövetségesek három hét óta körülbelül tízmillió bombát lőttek el, nem számítva a gránátokat, a puska és gépfegyverlövedékeket. Ez a fantasztikus szám is mutatja, — mondotta a tiszt — hogy milyen fontos most a municiógyártás gyorsítása.

Az angolok óriási veszteségei.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A július elseje és tizedike között kiadott veszteségi kimutatások tisztekben 8421, legénységben és altisztekben pedig 42.240 főnyi legénységet sorolnak fel.

A franciák Verdun kiürítését kérik.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A párisi sajtó azt kérdezi, hogy nem lenne-e okosabb a szétlőtt francia erődöket és Verdunt újabb veszteségek elkerülése végett kiüríteni?

Oroszország katrasztrófa előtt.

Bern, július 21. A Berner Tagblattnak írják Stokholmból: Senki ne gondolja, hogy a bukovinai vagy volhyniai sikerek után az orosz nép győzelemittas és boldog. Sőt ellenkezőleg! A háboru ellen egyre növekszik a zugolódás és betolyásos körökben a kormány tekintélye folyton hanyatlak. Stürmer miniszterelnök úgy akar javítani a helyzeten, hogy az egész háboru tartamára felosztalja a dumát. Mindenki tudja, hogy nem az osztrák-magyarok, hanem az orosz csapatok szenvedtek szörnyű veszteséget, mivel Brusilovot csapatainak megtizedelése egyáltalán közönyösen hagyta. Azt is tudják Oroszországban, hogy az ellenséges vonal sokat emlegetett áttörése tulajdonképpen se-

hol sem sikerült. Az orosz nép a háboru eseményeivel egyébként sem sokat törődik és az egyetlen igazi krízisről tud: egész **Oroszországban olyan nagy a drágaság és az élelmiszerhiány, hogy a birodalom katasztrófa előtt áll.** A mezőgazdasági viszonyok is rettenetesek, csak asszonyok és gyermekek maradtak ott-hon a föld művelésére és azok még az aratást sem bírják betakarítani. Moszkvában és a többi nagy városban is csak vesztegetésekkel lehet élelmiszerhez jutni és ezeken az állapotokon nem bír segíteni az orosz rendőrség, mert minden tevékenységét egészen lefoglalja a németek, lengyelek és zsidók kiűzése.

Biharmegye tisztviselői buzaelőleget kérnek.

A régóta tartó világháboru okozta gazdasági válság nehéz megélhetési viszonyai közt valóságos jótétemény volt Biharmegye tisztviselőinek, hogy Fráter Barnabás alispán javaslatára a megye tisztviselői és alkalmazottai részére a kenyérszükségletet úgy biztosította, hogy megfelelő mennyiségű gabonát szerzett be s ennek árát, mint buzaelőleget havi részletekben visszafizették velük. E fizetésnek mindenki pontosan megfelelt s augusztusra az egész előleget letörlesztik a tisztviselők, akik el is fogyasztották a gabonát liszt alakban.

Most azonban az 1916-17-iki évi búzáról kell gondoskodni és pedig idejekorán, mert sok búzát kell vásárolni s fizetni rögtön. Ezért testületileg fordultak Fráter Barnabás alispánhoz; jól megokolt s őszinte hangu kérvényben kérik, hogy a megye a szükséges buza árát előlegezze az élelmiszer-alapból, vásároljon búzát s a tavalyi feltételek mellett vonja le havonta az esedékes részleteket a fizetésből.

Indokolják kérésüket azzal, hogy az élelmiszerárak 5-6-szoros, kétszeres jótékonyság tehát, ha a megye a maximált áru búzát most, tél előtt beszerzi nekik s átadja. A bevásárlást kérik augusztus 15 szeptember 15 közt megajteni.

„A jövőendő nemzedék épülésére, szól a lendületes befejezése a kérvénynek, fogja feljegyezni Clio érebetükkel a történelmi időkről, hogy akadt egy nagy multtal bíró vármegye fenkölt lelkű első tisztviselője, aki szívén viselte tisztviselőinek boldogulását és módot talált arra, hogy enyhítse nehéz helyzetüket s az anyagi gondoktól mentesítse őket.”

A kérvényt, amelynek teljesítése Bihar megyénél nem kérdéses, aláírták: Schüller Antal, Fráter Kálmán, Biszterszky Iván, Kovácsnay Jenő, Gerlán Gábor dr, Tóth Albert, Takáts Demeter, Juhász Sándor, Bornemissza Béla, Ujházy Antal, Láposy Lajos, Peles Sándor, Biró Imre, Ökrös Vencel, Beöthy Ilona, Márton Géza, Földi Ignác, Hegedüs József, Dossawffy Emil, Bátky Gabriella, Spetka Terézia, Bócz Gyula, Kovács Róza, Soltész Zoltánné, Költő Gyula, Menszár Jenő.

Megszámazzák a kofákat.

Uj rend a nagyváradai piacon.

A nagyváradai piacot még az áldott jó időben is uralják a kofák, ő rajtuk fordul meg, hogy milyen áron jut hozzá a közönség az élelmiszerekhez.

Annál több a panasz a kofák ellen, mióta a háboru címén miadsnt 200-300 százalékkal magasabb összeggel kell fizetni.

A hatóság megállapítja az élelmiszerek árait, de azt egyetlen elárúító sem tartja be, sőt ami jobb és szemre valóbb, már a korai órákban, vagy a vasutállomásnál és a vámoknál elkapkodják a kofák a vidékiektől s olyan áron adják, ahogy akarják.

Ha valaki elég bátor és a hatósági árakra hivatkozik, hamar megkapja a választ:

— Menjen ahhoz, aki az árakat megállapította.

A sok panasz végre is arra bírta a város tanácsát, hogy újabb kísérletet tegyen a kofák megrendszabályozására. Elrendelte, hogy megszámozza őket. Ezzel azt ós lozza, hogy akinek panaszja van, a szám alapján megtehesse a feljelentést.

Horváth Géza r. alkapitány, mint vásárbiztos, elkészítette az apró számtáblákat, amiket a kofák a mellükön tartoznak viselni. A kis kék táblácskán piros számok vannak s aki a számokat nem viseli eladás közben, attól elveszik az árulási engedélyt.

A vidéki termelők természetesen nem kapnak számot, pedig ma már ezek versenyeznek, sőt egyrésztük tultesz a kofákon úgy gorombáskodás, mint uzsoráskodás tekintetében.

A közönség egyrésze inkább keresi fel a nagyváradai rendes kofákat, mint a termelőket, mert meg van győződve, hogy ha jól akar venni, ha pár fillérrel drágábban is, de inkább kap a váradai kofáknál, mint a mármár nagyon is megtollasodott „termelő”-nél, akiknek jórésze nem is annyira termelő, mint vidéki kofa.

Az új rend már holnap, vasárnap életbe lép a nagyváradai piacon.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer-
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Schwartz Pál nagyváradai szabó Sziiliában.

Egy év után jelentkezett, hogy él.

Nagyváradról sorozták be a háboru elején Schwartz Pált, a szabót, akit a nagyváradai szabómesterek gyors, pontos és becsületes munkájáról ismernek.

El is ment Szerbiába, ahol ötödmagával szorgalmasan reperálta a lerongyolt katonaruhákat, köpenygeeket s mindent, amin hiba esett. Rendszeresen akkor dolgoztak, mikor a honvédek a csatából hazakerültek s levelettek átluggatott s összeszurkált ruhájukat, s míg a katonák aludtak, ők dolgoztak serényen, hogy készen legyen a ruha mire gazdája felébred. Némelyik fél sem ébredt többé, ennek a ruháját szépen eltették s odaadták egy nagyon rongyos honvédnek. Mikor pedig a katonák harcoltak, ők aludtak.

Egyszer egy dőlben javában aludt az öt szabó, mikor hirtelen meglepte őket egy csapat szerb komitációs. A szabók puskát ragadtak s bizony, védtek magukat. Jöttek az Óváry testvérek, ők is belevágták szuronyaikat a szerbekbe, de ezek sáskamódra jöttek, árulás juttatta őket a táborba, hiába-való volt minden. Az öt szabó közül kettőt agyonlőttek a szerbek, hármat, az Óváry-testvéreket (kályhások a Csengeri-utón) s még egy pár honvédet foglyul ejtettek.

Rettenetes idők következtek ezután. Valjévóba vitték őket, majd onnan tovább-Éheztek, koplaltak s verték őket. Irtak haza ennivalóért, kaptak is, de nem kapták meg. Jött a szerbiai offenzíva, s megszűnt a levelezés. Azóta nem érkezett hír róluk. Fellelégeik azt hitték, elpusztultak a visszavonulásban.

Tegnap egyik családhoz Sziiliából levél érkezett. Megírja a levél írója, nagyváradai fogoly, hogy öt mezei munkára vitték s így onnan írhat. De a fogolytáborból nem szabad irni, mert Schwartz Pál, az Óváryak s a többiek utközben, mikor Albánián keresztül átszállították őket, megszöktek. Sokáig bujdosnak, de az olaszok rájuk akadtak. Sziiliába vitték őket, de irniok büntetésből nem szabad.

Ő azonban már jobb helyzetben van, munkára adták ki. Megírja, hogy „akkal együtt elfogták, élnek s foglyok Sziiliában, a fogolytáborban.” Ezekről pedig ismertes, hogy nem mások, mint az Óváryak és Schwartz Pál, a derék szabó.

Az öröm tegnap nagy volt sok nagyváradai családban, ahol már gyászolták a harcavonult családtagokat.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardinia hal-konzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkáruk, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5-40 korona.

Románok menekülése az oroszok elől.

Predeal, júl. 21. A román lapok jelentik: Szombaton éjjel két oroszok által megszállott bukovinai falu egész lakossága Mihailonin át Romániába menekült. Tekintettel a menekülők nagy számára, a határőrök nem merték ellenük fegyverüket használni, hanem megkísérelték a menekülőket szép szóval visszafordulásra bírni. A szerencsétlen emberek azonban ezt válaszolták:

— Legfeljebb agyonlőttök bennünket. Mi szívesebben választjuk a halált, mint sem hogy orosz uralom alatt éljünk!

A határőrök erre lelki kényszer alatt utat nyitottak a menekülők százainak és bebocsátották őket Romániába.

A román antidinasztikus mozgalmakról.

Predeal, július 21. A román kormány hivatalos lapja, a Viitorul a föderalisták antidinasztikus magatartásához a következő megjegyzéseket fűzi:

Oly időben, mikor az országnak és a trónnak teljes lelki egységként kell állniuk, — és ez az állapot ma fenn is áll — egyetlen, polgári felelőssége tudatában levő férfinak sem szabad megkísérelnie, hogy oly intézményt rázkódtasson meg, melyen az állam alapul. A koronának politikai harcainkba való bevonása az országra nézve csak szerencsétlen következményeket szülhet és ezért a korona elleni támadások tulajdonképpen az ország ellen irányulnak, amelyet ezek a „hazafiak“ állítólag szolgálnak.

Amerikai kölcsön Angliának municióra.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Börzei hírek szerint az amerikai bankszövetkezetek elhatározták, hogy Angliának 200 millió dollár kölcsönt megszavaznak, ha Anglia 100 millió dollár zálogot biztosít amerikai értékben és ha a kölcsönösszeget újabb municiók gyártására fordítja.

Ki készíthet tábori levelezőlapot?

A postakincstár monopóliumot emleget.

A háború kitörése után a m. kir. postakincstár egy filléres rózsaszínű, ugynevezett Tábori Levelezőlapokat készített és hozott forgalomba. A filléres portóért, amely a levelezőlap ára is volt, a posta a levelezőlapokat elszállította akár a frontra is.

Millió és millió darabban készült ez a háborús levelezőlap, emléke egy kinokkal teljes, borzalmas időszaknak, amelyre majd dideregve gondolunk, ha elmúlt. Sokan keresték és sokszor nem volt kéznél.

Egy nagyváradi nyomdatulajdonos ugyanilyen levelezőlapot készített, s hogy megkülönböztesse a postától, zöldben. Adta pedig egy fillérért s a vevőnek meg egy filléres bélyegyet kellett ragasztani a megjelölt helyre. A haszon aligha volt nagy, a papír drágasága miatt s könnyített a levelezőlaphiányon.

A posta azonban nem tűrte a konkurenciát s bélyeghamisítás miatt feljelentette a levelezőlap készítőjét. Vitatja a posta, hogy csak neki van joga ilyen levelezőlapot gyártani, elárusítani s forgalomba hozni, mert ez értékjegy. Aki ugyanezt gyártja s eladja, bélyeghamisítást követ el.

Ez ügyben tegnap ült össze Ember Géza tanácselnök elnöklésével a törvényszék büntetőtanácsa (bírák: Gyenge Béla és Jaczkovits Gyula, ügyész: dr. Bolza Alton gróf, védő: Hirschmann Gyula dr.).

A vádlott azonban betegsége miatt nem jelent meg s így a tárgyalást elhalasztották. Később döntenek tehát az érdekes, vitás kérdésben.

Mit tesz a háború.

Borbélyinas kéri az alispánt, szabadítsa fel őt.

Rézbányáról panaszos levél érkezett Fráter Barnabás alispánhoz. Ebergényi József borbély, még nem tudai, inas vagy szegéd, azt írja, hogy őt jelentse ki az alispán kitanult inasnak és szabadítsa fel. Ússza legénygyé.

Mert ő Kurucz Antal vaskóhi fodrászmesterhez beállott 1913 június 14-én azzal a feltétellel, hogy 3 év múlva felszabadul. De jött a háború, elvitték főnökét katonának, a vaskóhi főszolgabíró pedig, aki elsőfokú iparhatóság, azt mondja, hogy szolgáljon még 6 hónapot, pedig kitelt a 3 év. Addig nem lehet segéd.

Ebergényi erre otthagyta helyét, ahova a esendőzők vitték vissza. No azt a borotválást, amelyet esendőzőfedezet mellett művelt az ifju borbély, elképzelhetjük.

Kérvényében előadja, hogy letelt az ideje s a „nagyemlétségű“ alispán ur szabadítsa őt fel. Nem oka ő semminek. Csak a háború. Tessék vele perelni.

A panaszos írás eljutott az alispánhoz, aki nemsokára értesíti a törekvő ifju borbélyt, hogy széna-e vagy szalma. Azaz borbélylegény-e vagy csak inas.

..HIREK..

* **Személyi hír.** Dr. Lábán Lajos kir. táblai elnök a tegnapi napon 3 heti szabadságra utazott. Szabadságát Budapesten és Kassán fogja eltölteni.

* **Itt a kánikula.** Napok óta kesereg az idő, nehéz felhőkből hullnak a hideg esőcseppek s az emberre felkivánczik az őszi kabát, akárcsak szeptember végefele. A kalandárium pedig hirdeti, hogy kezdődik — a kánikula, az év legforróbb időszaka. A kalandáriumot megtréfálja az időjárás szerénye. A múlt hetekben nem tudunk mit csinálni a rekkenő, 40 fokos hőségben s libabőrös lett a hátunk már csak a gondolatától is, hogy micsoda hőség lesz a kánikulában? — A nagy meleg alá szállott 8–10 fokra. — A kánikula ma, július 22-én, Mária Magdolna napján kezdődik s tart augusztus 24 ig szent Bertalan napjáig. Na de vigasztalódjunk, lesz még forróság a kánikulában.

* **A tisztviselők és a házbérfillér.** Kocsán János bíró, törvényhatósági bizottsági tag tegnap kijelentette egy lapban, hogy a tisztviselők nem fizetik a házbérfillért, mert az nem törvényes, nem jogos és a tisztviselőket nem kötelezheti. E nyilatkozatra Szűcs Géza főszámvevő és Juricskay Barnabás pénzügyi tanácsos ki-jelentették tudósítónknak:

— Először jöjjön le a belügyminiszter jóváhagyása azután beszélhetünk arról kit kötelez a házbérfillér és kit nem. Nagyvárad kimélni akarta a háztulajdonosokat, hogy ne legyen minden teher a roskadásig megterhelt házakon, ezért közvetlenül a lakókra rótt a házbérfillért. Mindenütt a háztulajdonosok fizetik ezt, Kaesát kivéve, ahol szintén a lakók, tehát a tisztviselők is, fizetik a filléreket. Ezt azonban még nem hagyta jóvá a miniszter. Először a kormányhatósági jóváhagyás szükséges, azután jön a kivétel s ekkor eldől, hogy ki fizeti s ki nem fizeti a házbérfilléreket. Addig csak elvi diszkusszióról lehet szó.

* **A nagyváradi és biharmenyei Patronázs-egyesület** Biharvármegye székházának nagytermében 1916 évi július hó 29-én, délután fél 6 órakor közgyűlést tart.

Tárgysorozat: Jelentés az egyesületnek az 1915. év I. felében kifejtett működéséről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése a zárószámadról. 3. Az egyesületi alapszabályok jóváhagyott módosításának kihirdetése. 4. A választmány és a tisztviselők megbízása. 5. A választmányhoz július 27-ig bejelentett indítványok tárgyalása. 6. Verner Kálmán ügyvezető-alelnök előadása a hadiárvaik jövőjének biztosításáról. Nagyvárad, 1916. évi július 11. Tordai Molnár Géza, elnök.

* **A nyolc Adorján-fiu.** Marosvásárhelyről jelentik: Adorján Márton székelysárdi lakosnak nyolc fia küzd a harc-téren. Szász József marostordai főispán felterjesztésére a király 500 koronát és monogram-njával diszitett ezüstórát küldött a kabinetiroda útján Adorjánnak, akit a múlt évben a honvédelmi miniszter is megjutalmazott és sajtóközli levelet irt hozzá. A nyolc fiu közül eddig három sebesült meg.

* **Adomány a Vörös Keresztnek.** Oesterreicher Magduska és Berkovits Irénke az általuk rendezett színelőadás jövedelmét 13 korona 29 fillért a Vörös Keresztnek adományozták.

* **Elkészült a nagy egyházi törvény.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy római távirat szerint a nagy római egyházi törvény, amely az egyházjog minden részét szabályozza, elkészült. A nagy mű alapjai már XIII. Leó pápa idejében kialakultak. A hatalmas egyházi jog alkotás főrésze Gaspari bíboros, a mostani államtitkár. A törvényt karácsonykor fogják publikálni.

* **Az élelmiszerdrágító — nem polgár.** Érdekes határozatot hozott Wabachisch Meseritschben — mint a prágai lapok jelentik — a törvénytörök. Stonavsky József kereskedőt élelmiszerdrágításért 1200 koronára ítélték és egyúttal a politikai hatóságok a törvényhatósági bizottsági tagságától is megfosztották. *Élelmiszerdrágító nem lehet tisztességes polgár.*

* **A panaszbizottság hatásköre.** A katonai felügyelet alá helyezett vállalatok munkásainak védelme céljából a honvédelmi miniszter ma 13 604. szám alatt újabb rendeletet adott ki, a melyben a munkások és a munkaadók közötti panasz eldöntésére hivatott bizottságok hatáskörét kiterjesztette. A panaszbizottságban eddig a katonai parancsnokság egy kiküldöttje is részt vett, a honvédelmi miniszter újabb rendelkezése szerint e helyett ezentúl a pénzügyminiszter képviselője foglal helyet a bizottságban. Eddig a panaszbizottságok, a mennyiben a békés kiegyenlítés nem sikerült, a megindított vizsgálat eredményét az illetékes miniszterhez terjesztették föl, ezentúl a bizottság késelelem nélkül végérvényesen határoz. A kinevezési üzemekben alkalmazott munkások panaszait azonban minden eljárás nélkül az érdekelt miniszterhez kell döntés végett fölterjeszteni.

* **Gózon Gyula és Berky Lili moziköruton.** Arról értesülünk, hogy Gózon Gyula és Berky Lili moziköruttra szerződtek egy impreszarióhoz. Gózon Gyula és partnere magánszámokat és duetteknek adnak elő azokban a moziban, ahol egynél több attrakciót fel lehet léptetni, tehát Nagyváradon nem. Berky Lili a Király színház primadonnája, az egyetlen magyar filmprimadonna, akivel a magyar filmekben mindenütt találkozunk a néző. Ezért érdekes az ő moziban való szereplése: A két művésznek a körut minden napjéért 600 koronát biztosított az impreszarió, s 150 napjukat kötötte le. Ily módon fél év alatt 90.000 koronát kap a két magyar művész, ami egészen új a vendégszereplések díjazása terén. A vendégszereplések a következő főszezonban történnek.

* **Babits Vilma a Félix-fürdőben.** A Szigligeti-színházban minap vendégszerepelt Babits Vilma, a kitűnő operatőreszkész, aki gyönyörű hangjával, ének-művészetével zajos sikert aratott. Nagyvárad közönségének most újra alkalma lesz gyönyörködni Babits Vilma ének-művészetében, a Félix-fürdő vasárnapi ünnepén, amelyet a biharmegyei és nagyvárad-i hadiárva részére rendeznek. A nagyszabású ünnepre, ami iránt méltán mutatkozik a legélénkebb érdeklődés, jegyek a Hegedűs Hírlaprodában kaphatók a minden jegyhez egy tombolajegy is van mellékelve, mert a mulatságon 100 díszes nyerepméltósággal tombolát is rendeznek.

* **Az óvodákban nincs szünet.** Már békeidőben is az volt az óvónők többségének a vágya, hogy az óvodák egyhavi szünete nyáron és ne januárban legyen, amikor a beteg vagy fáradt óvónő nem lehet el furdóhelyre egészségét visszaszerezni. Az is megfontolandó érve az óvónőknek, hogy a kánikulai melegben nincs gyermek az óvodákban, aki odavetődik, azt is elnyomja a buzsóság, a gyermek inkább alszik, mint szórakozik vagy tanul. Ez igaz, de az még igazabb, hogy januárban, a legkeményebb időjárás hónapjában embertelenség volna a kis gyermekeket az utcára, illetőleg az óvodába hajtani. Nyáron az óvoda, főleg faluhelyeken, a szántóföldeken dolgozó földműves gyermekek áldás, akik őrizet alatt vannak, amíg szülőik a határban dolgoznak. Éppen ezért a kultuszminiszter az idén sem engedélyez a nyárra szünetet az óvodákban, ma kiadott rendeletében kijelentette, hogy a téli szünetet sem fogja engedélyezni.

* **Halálozás.** Buzás Istvánné, szül. Szathmáry Gizella, élete 33. évében elhunyt. Temetése ma, szombaton, július 22 én délután 3 órakor lesz az izraelita kórházból.

* **A József Főherceg Nevelőintézet** az 1916—17. tanévre gimnáziumi I—IV. osztályba iratkozó tanulókat vesz fel, akik tanulmányaikat is az intézetben végzik s vizsgálatot a II. ker. egyetemi kir. kath. főgimnáziumban tesznek.

Minden tanuló 100 K felvételi díjat és 1600 K ellátási díjat fizet. A felvételi díj a jelentkezéskor, az ellátási díj négy részletben (1916 augusztus 1. november 1., 1917 január 1. és március 1.) fizetendő. Tanulmányi kirándulások költségeire s egyéb felmerülő apróbb kiadások fedezésére 50 K előleg fizetendő, melyről az intézeti igazgatóság a tanév végén elszámol. A növendékek egyenrubát viselnek, melyet az intézet készített a szülőik terhére. Tandíj, vizsgadíj, tankönyvek és írószerek fedezése a szülőket illeti. Minden növendék hoz az intézetbe 6 nappali és 3 hálóinget, 6 alsónadrágot, 24 zsebkendőt, 12 pár harisnyát, 6 törülközőt, 6 asztalkendő, 1 pokrócot, legalább 2 pár cipőt, 1 pár éjjeli cipőt. A növendékek intézeti számot kapnak, mely minden ruhadarabrá rávarrandó.

A növendékek az intézetben egyházi és világi nevelők állandó felügyelete alatt állanak. Napi imájukat és vallási gyakorlatukat az intézet kápolnájában végzik. Az intézet igazgatósága gondot fordít arra, hogy az élelmezés tápláló, elegendő és izletes legyen. A növendékek szabad idejüket az intézet 6 holdas parkjában töltik, hol teke, tennisz, illetve jégpálya állanak rendelkezésükre. Kedvezőtlen idő esetén a játszóteremben szórakozhatnak.

Az intézet igazgatósága, (Budapest, I. Hűvösvölgy, Völgy utca 6. szám) jelentkezéseket elfogad és az érdeklődőknek felvilágosítást ad.

* **Halál a vonaton.** Tegnapelőtt este 11 órakor a vasuti rendőrségről Molnár Márk őrmester telefonon értesítette a központi rendőrséget, hogy a Kolozsvár felől jövő vonaton hirtelen meghalt egy bukovinai család 5 hónapos leány gyermeke. A rendőrségről Kelemen András detektív ment ki az állomásra dr. Barna Ármán tb. tisztifőorvossal, aki megállapította, hogy a csecsemő hulláján küller őszak nyoma nem látható, halálát minden valószínűség szerint ránggöres okozta. Az elhunyt csecsemőt, Rosenberg Sárát, aki Rosenberg Áron Léb bukovinai kereskedő leánya, édesanyja a vonaton az élében tartotta, de nem vették észre hogy mikor halt meg. Mezőtelegden bennültek a gyorsteher vonatban, mikor az

ott veszteglő teherkocsiba beleütköztek. Nem lehetetlen, hogy az ennek következtében beálló nagy rázkódtatás okozta a kisleány halálát. Az anya jóideig azt hitte, hogy alszik élében a gyermek, így nem lehetett megállapítani pontosan a halál beálltát. A csecsemő holttestét az izr. kórház halottaskamarájába szállították. Az ügyészség megadta az engedélyt az eltemetésére.

* **A Vigadó-mozgó szenzációi.** A Vigadó mozgószínház ma, szombaton és vasárnap szenzációk, új műsorral rendez előadásokat. Hatalmas szociális dráma „A munkásnő” 3 felvonásban, de slágerszámba megy a „Boldog ifjúság” című életkép is. Sok derűtséget fog kelteni „A pörüljárt férj” 3 felvonásos mulattató vígjáték. A Háborus hirdadó a harctér legújabb felvételeit hozza. — Előadások d. u. 3 órakor.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. miré Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

A Félix-fürdő látogatottsága.

(Folytatás.)

Sárközy Mihály kereskedő—Árpád, Szalay Tamásné magánzó Dévaványa, Osváth Teréz óvónő, Püspöklapány, ifj. Matolcsi Sándorné kereskedő NagyKároly, Petróczy Lajosné főszámvevő neje Nagyvárad, Mandel Sámuel és leánya kereskedő Szilágysármón, Tolvaj József malomtulajd. Bihar Ugra, Mórioz Ferencné mérnök neje Debrecen, Nagy Zsigmond földbírt. Vésztő, Horváth Imre és neje földbírt. Csokaj, Horváth Sándor és neje földbírt. Mezőbaj, Zimkó Lőrincné és leánya zenetanár neje Lőse, Kotilló Károly földbírt. Sonkolyos, Durscht József kereskedő Megygyesegyház, Pósta Lajosné tanító neje Papatamási, Rác Gyula bankig. Nagyszalonta, Pónyad János és neje hivatalnok Nagyvárad, Kőszeghy Imre főjegyző Köröstarján, Mangra János gazdálkodó Mezőszabolcs, öz. Zilban Ferencné földb. Elek, Bőszörményi Lajos református esperes Nagyszalonta, Weisz Adolfné kereskedő neje Nőgyvárad, Bagosi Sándor gazdatiszt, Erdőgyarap. Kőrösi Zoltán bírt. Berettyószentmárton. Farkas Sándor kereskedő, Békéscsaba. Bujanovics Béla és neje bírt., Erőhályfalva, Salagian Sevér urad. tiszt Pa. Hollód, Werner Ede kereskedő, Békéscsaba. Novák Pálné magánzó, Fehértéplom. Ebstein Barokné borkeresk. neje, Szilágykraszna. Popovics Mózses gör. kath. esperes, Belényes. Némethy Jenőné bírt. neje és leánya, Peipárhidja. Tezler Mayer kereskedő, Karag. Petraszka Nándor adótitk. Örvény. Horváth Gábor gyáros, Debrecen. Narsch József kereskedő, Bánffyhuoyad. Tóth Józsefné bírt. neje, Budapest. Bachmann Adolf körjegyző, Btharpoklos. Teremi Jánosné bírt. neje, Debrecen. Kován Gábor tanító, Mezőszabolcs. Tarzió Ágost esperes, Kerülő. Hajnal Józsefné tanítónő, Iriny. Wégh József esperes, Erőhályfalva. Fülöp József és neje kereskedő, Debrecen. Kulcsár István kir. telekkönyvvezető, Szatmár. Tukács Lajosné ref. lelkes neje, Nyírmegyes. Junger Lipótné kereskedő neje, Deés. Forrássy Béla m. kir. adótitk. Abrudbánya. Dézsi Lajos fogtechnikus, Debrecen. Dr Kovács Gáborné ügyvéd neje, Debrecen. Herschkovitsch Mayerné magánzó, Kisvárd. Stern Józsefné kereskedő neje, Debrecen. Ösz István or. kir. hadapród növendék, NagyKároly, Krepsz Jenő terménykeresk., Bihar-szent. János. Öz. Zilban Ferencné magánzó Elek. Öz. Kaudász Ferencné magánzó, Kolozsvár, Grucsa Lipótné rendőrkapitány neje Kolozsvár, Lindenfeld Józsefné vállalkozó neje, Debrecen. D. Nagy Sámuelné bírt. neje, Makó. Öz. Csipkés Andrásné bark. igazgató és bírt. neje, NagyKároly, Székács

Elemérné jószágkorm. neje, Árpádhalm. Palkovics Dávidné fbirt. neje Kiskonoszló. Sóska Kajetán és neje fbirt., Gyergyószentmiklós, Dirle Lászlóné jegyző neje, Szinte. Rácz Gábor tkpénzt. igazgató és leánya, Hajdusoboszló. Kauda S. keresk., Nagyvárad. Özv. Schleich Katalin magánzó, Budapest. Balázs Miklósné banktisztviselő neje, Nádudvar. Dr. Halász Elemér és neje főszolgabíró, var. Dombi Lajos esperes, Békésgyula. Mayer József és neje, Budapest. Rossier An-tal kereskedő, Hódmezővásárhely. Szele Már-tonné és leánya, Kolozsvár. Grünér József és neje magánzó, Nagyvárad. Keller József és leánya es. kir. őrnagy, Nagyvárad. Hor-váth Szilveszter főtisztelendő, Nagyvárad. Fried János kereskedő, Barátka. Beck Jó-zsefné földb. neje, Benkepuszta. Özv. Sommy Istvánné magánzó, Nagyvárad. Fried Lipót keresk., Arad. Bárány Scheihausen Sándor városi tisztv., Szilágysomlyó. Petry József gyógyyszerész, Vésztő. Cségye Jenőné, Hor-gyógszerész, Debreczen. Henger Kornél közjegyző, Horcsa. Schlésinger Sámuel ke-resk., Kiszántó. Erős József fbirt., Tolcsva. Szigeti Elek lelkész, Biharkeresztes, Ekstein Sámuel kereskedő, Békés. Treubhaft Ber-nát és leánya kereskedő, Érmihályfalva. Bar-gar Kálmánné, Budapest. Klein Lipót, Bu-dapest.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

A mai szinlap:

Este 8 és fél órakor, rendez. helyárral:

Taifun.

Szinmű 4 felvonásban.

Személyek:

Dr. Tokeramó Nitobe	Sik Rezső
Yoshikawa Tótyu	Farkas Pál
Hironari Inozé	Tompá Béla
Dr. Omoyi Seikra	Perényi Kálmán
Linder Ottó író	Tóth Elek
Kerner Ilona	Mándoki Panni
Bruk Bernát, egyetemi tanár	Leővey Leo
Hempet Teri	H. Körössy Juci

Szombaton: Taifun. (Mándoki Panni fellépte.)

Vasárnap délután: A pálinka.
Vasárnap este: Mánás Miska.

Mándoki Panni a Táifunban.

A darab ugyan ravasz, mert japán darab-ban a zsidóság nagy összetartásának s kö-zös céljainak dicsőítése, de a vendégszereplő Mándoki Panninak alkalmat ad, hogy egy erős szerepben bemutatassa színpadra termé-ségét s képességeit, amelyről a Tiszántúl már megállapította, hogy vannak. Mándoki Panni, aki most mint szerződött tag lép fel, Mándoki Márton neves szinigazgató leánya, akivel a színészet történetében hol Blaha Lujza kortársai, hol a nagy magyar színé-szek között találkozik az érdeklődő. E ki-tűnő színész leányai tehát apjuktól örököl-ték a tehetséget, a színpadra termétséget, a sikert a közönség adja ma hozzá.

A Pálinka. — Mánás Miska.

Vasárnap délután A pálinka kerül színre, amelyben Bihari Ákosnak, a kitűnő drámai művésznak van pompás szerepe. Jelentősebb szerepeik vannak még Polgár Mariskának, H. Körössy Jucinak, Sik Rezsőnek és Tóth Eleknek. — Vasárnap este, mint az előre bizton megjósolható, zsúfolt ház előtt fog szinrekerülni a Mánás Miska, amelynek huszonhatodik előadásán Bihari Sándornak, a népszerű énekművésznak arcképét sorsolják

ki és Sz. Zsigmondy Anna, a Mánás Miska diadalmas Marcsája is gondoskodni fog róla, hogy azok is fényképéhez juthassanak, akiknek a jubileumi előadáson nem jutott a közkedvelt primadonna arcképéből.

A Varázskeringő: A jövő hét első napjára egy régi szépségű, kedves operettet tűzött műsora a színház, amelynek operette együttese a Varázskeringőt eleveníti fel. A közkedvelt operette vezérszerepét: Francit, Sz. Zsigmondy Anna fogja ját-szani.

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat, vasárnap A pokokastély dráma 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat, vasárnap A munkásnő dráma 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

URÁNIA mozgó- színház	Szombat, vasárnap Földi paradicsom vigjáték 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Legujabb táviratok.

Minisztertanács.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónk-tól.) Ma délután 5 órakor gróf Tisza István miniszterelnök elnöklése alatt minisztertanács volt, amelyen a kormánynek Budapesten időző tagjai vettek részt. A tanácskozáson a folyóügyeket beszélték meg.

A monakói fejedelem a pápánál.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónk-tól.) Rómából jelentik: A monakói fejedelem az olasz főhadiszállásról való visszatérében Rómába érkezett, ahol a pápa kihallgatáson fogadta.

Anglia a kereskedelmi buvár-hajók ellen.

Budapest, július 21. (Saját tudó-sítónktól.) Londonból jelentik: A lapok közlése szerint Anglia az Amerikával való buvárhajó forgal-mal ellen újabb tiltakozó jegyzéket küldött Washingtonba.

A román terménykivitel kérdése.

Predeal, július 21. A bukaresti lapok jelentik: A kiviteli bizottság tegnap tar-tott gyűlésén tárgyalta az élelmészési bizott-ság azon javaslatát, a melyben a tengeri kivitelének megtiltását kérte. A kiviteli bi-zottság vizsgálat tárgyává tette a helyzetet s arra a megállapodásra jutott, hogy nem forog fenn annak szükség, miszerint meg-tiltsák a tengeri kivitelét az országból.

A bukaresti lapok jelentik: Az osztrák-magyar és német konzorcium által meg-

vásárolt termény elszállítására tegnapi-g 32616 németországi üres waggont küldtek Romániába. A román vasutak eddig 29428 terménnyel megrakott waggont szállítottak ki az országból.

A németek ellentámadása az angolok ellen.

Genf, július 21. A félhivatalos Havas-ügynökség jelenti:

A németek a Sommenál hatalmas el-ellentámadást indítottak az angolok ellen Longueval és Bazentin vidékén. Gázbom-bákkal bevezetett heves tüzelés után előre-nyomultak, de az angol vonalat nem tudták áttörni. A harc különösen a delvillei eser-jésben még mindig heves. A francia fron-ton meglehetősen nyugalom van.

Jellemző, hogy a cenzura intézkedésére a Reuter ügynökségnek a longuevali harcok-ról kiadott mai jelentését egyetlen francia lap sem közölte.

Francia-olasz-angol szerződés.

Budapest, júl. 21. (Saját tudósítónktól.)

Zürichből jelentik: Párisi jelentés szerint Franciaország és Olaszország londoni kö-vetei szerződést kötöttek Grey vel. A szer-ződés tartalma ismeretlen. Állítólag Orosz-ország a szerződést nem respektálja.

Az olasz sajtó reménye.

Budapest, július 21. Saját tudósítónk-tól.) A Corriere della Sera hosszasan le-írja a Posina völgyben folyó véres küzdel-meket. Azt helyezi kilátásba, hogy az osztrák-magyar csapatoknak a galiciái ha-táron levő elfoglaltsága az offenzívának lö-kést fog adni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

x **Helybeli** nagy vállalatnál 10—15 mázsa makulatur papir eladó. Árajánlatokat a kiadóba kérünk.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Ker-tész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyan-ott egy kétszobás lakás kiadó. **Leérkezhetni** a Polgári takarékpénztárnál.

Helpy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon szám: 51 Alapítatott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsonzó üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és viz-hatlan ponyvával gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a leg-olcsóbb kölcsönjűk mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőc-sben a legkiválóbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélművek, gépszijak, dohány, zsákzsine-gek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker taka-rókban és lópokrócokban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház-utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlet” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

épületben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11—53. ::

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű Villamos vasalók, „főzőedények, „tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja

55.

5. Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszereshetők

Ándrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyvárad.

Az Erzsébetligeten lévő **4 ujj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévízforrások, víz hőfoka 42 C° csusz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrásvízzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Posta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.